

F O A I A

pentru

MINTA, ANIMA SI LITERATURA.

Nr. 47-48.

SAMBATA, 13. DECEMBRE

1837.

Diariulu

miserului Vicariu din Wiltschire.*)

In 15. Decembre 1764.

Am fost la Domnulu Doctoriu Snert, patronulu meu, si am receptut zece puncti sterlini, summa la care mi se urca onorariulu semestral allu vicariatului. Miserul salariu castigatu prin destulle lacrime si sudore imi fu inca insocitu de amare impregiurari.

Siezussem ca la o ora si jumetate in frigurosa salla a Domnului Rectoriu, pene ce in fine binevoi sa me chiamo in camera. Maria Sa siedea pre unu scaunu mare dinaintea mesei de scrissu; banii era numerati langa dinsul. La profunda inchiatiune ce-i facui la intrare, respunde si Maria Sa cu o maiestosa plecatione a capului, si si redica pucinellu beretta de matassa negra cu pollicariul dreptei, incatu sa-i potiu zari stralucita cefa, inainte de a se eclipsa de nou suptu dinsa. In adeveru Rectoriulu are multa demnitate. Nici o data nu me infacisiai la dinsul fara timiditate. Crezu ca chiaru inaintea regelui nu m'ar coprinde mai mare sviitione.

Nu me pofiti nici sa siezu, de si potea presupune ca in acea diminetia facussem o callatoria de doue-spre-zece milliarie anglesci pre josu, pre drumu reu, pre timpu forte urritu, si ca in fine lunga a-steptare intr'o salla fara scaune, nu fusse impregiurare consolatoria pentru picioarele melle betrane si ostenite. Totu ce facu Domnia sa, fu acest'a, ca mi arreta banii cu degetulu.

Anima-mi palpita cu mare putere, caci acumu se apropiase momentul de a-i susterne o rogatione meditata si prelucrata de multu. Scopulu ei era sa

mizolocescu unu micu adassu la salariulu annual, si o invetiassem de rostu de minune. Asia mi e de necazu, ca nu me potiu desface de o certa sviitione, cand am se facu unu lucru, fia cel mai innocente, fia celu mai dreptu din lume! De doue ori cercai sa incepu cavintulu, inasa cu atata ansietate, ca cumu asia si avutu una crime in cugetu. Memoria, vorbe, tonu, totu me parasi. De o data me coprinse sudorea preate totu corpulu, si fruntea mi se accoperi de piccaturi grosse.

— „Spune, rogu-te, ce vrei?“ zisse Rectoriulu cu affabilitate.

— Mi e preste putintia, Maria Ta, sa — asta lipsa mare nu potiu. — Modiculu sa — salariu, ce mi accorderati pene acumu in aste timpuri critice, de caristia, nu mi ajunge.

— „Modicu salariu, Domnule Vicariu? dara spune, rogu-te, unde ti-su mintile? Eu aslu in tota ziua altu vicariu cu cinci-spre-zece puncti pre annu!“

— Cu cinci-spre-zece puncti! pote, Maria Ta, deca va fi omu fara familia, pote sa se ajunga si cu atata.

— „Ce, nu cumu-va ti s'a inmultitu familia, Domnule Vicariu, mi se pare ca n'aveai de catu doue fiie?“

— Doue fiie, Maria Ta, inasa crescun din ce in ce. Genni are optu-spre-zece anni, si Polli, cea mai june, appropia de doi-spre-zece.

— „Eh! Cu atata mai bine. Nu sciij elle sa lucreze?“

Vrui sa respundu, Domnia Sa nu mi dege passu, caci mergandu spre ferestra si tamburinandu cu degetele pre dinsa imi zisse forte iute: „Astazi n'am timpu sa mai vorbescu despre acest'a. Pondereza lucrulu bine; deca poti remane in parochia cu cinci-spre-zece puncti sterlini pre annu, si me infacintiena.

*) In Anglia, parochulu sau preotulu unui locu (tirgu sau satu) se numesce Vicariu si dregatoria lui Vicariatu. Vicarii sunt sau independenti sau subordinati ca allu nostru de aici.

Fiindu-ti cu neputiinta, iti pottescu unu vicariatu mai bunu dreptu daru, de annulu nou.“

Zicandu-mi aceste-a se plecà éra gratiosu desvelindu -si pucina urechia ca si mai inainte, spre semnu de ziua-buna.

— Eu luai banii fara pregetu, me recomandai gratiei selle si essii indata. Parea ca m'a trasnitu fulgerulu. Nici o data nu me recepusse cu atata recéla, nici o data nu me licentiasse mai aspru. Totu dé-una avea datina sa me pottesca la pranzu; asta data nici cugetà, si eu miserulu, plecandu ajunu de la Krakelade de pene in ziua, sperassem in desiertu. Me abbatui pre la panetaria si mi luai o panisióra intorcandu-me a casa.

Ce afflictione, ce cugete pre drumu! Plangeam cu unu copillu, lacremile mi curgea pre pane, si eu miserul flamind o inghitiam nemestecata.

Ei, Toms! nu ti e rusine sa fii asià de pucinu la anima? Ce, nu cumu-va a muritu betranulu Dumnezeu? Ea se vedemu, daru candu asiu fi perdutu postulu de totu? Acum sunt cinci punti mai putin?

— E adeveratu, ca cinci punti facu a patra parte a micului meu salariu! E adeveratu, ca calculandu una intr'alta abia remanu zece pences pre zi, din cari au sa se nutresca si sa se vestesca trei persone! Inse alta nevoia mai ai, de catu acest'a? — Ore acell'a, care imbraca florile campului si nutresce puii corbiloru, nu veghiéza si asupra ta? — Ea sa mai scadem ceva din traiulu cellu bunu de mai inainte.*)

In 16. Decembre.

Genni e unu angeru. Suffletulu ei intrece cu multu frumusetia corpului. Pare ca mi e rusine sa-i fiu parinte. Ea possede blandetia si bunetate in gradu multu mai inaltu de catu mine. Eri n'avussem anima sa annuntiu amboru copilleloru infortuniulu ce ne ammenintia. Azi li-lu spussai. Genni stete mai antaiu seriósá, insa indata deveni voioasa si mi zisse:

„Eh bine, Tata, esci supperatu?“

„Dara n'am ore cauza, iubita mea?“

„Nu, Tata, n'ai dreptu sa te affligi.“

Iubita mea, nici odata nu scapamu de lipsa, de detorii si de sollicitudini. Nu sciu cumu va trece si annulu aeest'a. Multe ni-su de lipsa. Cine ni le va da acumu, candu suntem constrinsi a ne multiam cu cinci-spre-zece punti sterlini, cari abia ne voru ajunge pentru mancare?

In locu de respunsu Genni me imbracia cu ambe manile, si mi arreta cerulu zicandu: „Acella Tata!“

Polli siezù in pólla mi, me caressa cu manutiile ei pre facia, si mi zisse. Sa-ti spuiu ceva, Tata. Uite ce am visatu en esta nópte. Mi se parea ca era ziua annului nou, si ca venisse regele nostru la Krakelade. Oh, ce pompa stralucita, ce bucuria! Regele descallecà dreptu la pórtá nóstra si mase la noi. Sa fii mai vezutu ce lucru, ce bucate, ce fripturi! cumu ne invirteam in drepta si in stanga; dara regele avea servii sei, si manca in vase de aur si de argintu. Afara suná mii de cimballi si trambitie. In fine vezumu numai ca-ti addussera si tie o mitra episcopésca pre o perina de atlasu si ti o presentara dreptu daru de annulu nou. In timpulu acest'a musica suná, de parea ca se cutremure lumea. Mitra era ascutita, ca a episcopiloru din cartea cu icóne, dara tie nu-ti siedea reu cu dinsa in capu, eu rideam ca o nebuna. Genni me descepta numai, si asià mi parú de reu. — Ce nici, tatá, ore are visulu acest'á vre-o insemnare; eu crezu ca are. Pina atunci mai sunt patru-spre-zece zille; vedévomu!.,

Visurile su flécuri, Polli, ii zissei. „Ba visurile vinu de la Dzeu“, respunse ea.

Asià lucru nu pré crezu. Insa ce strica deca insemnezu; urma va allege, deca e ver-unu avvisu consulatoriu din ceru, sau nu. In fine unu daru de annulu nou totu e putintiosu, si de buna sémma ni ar casioná la toti o via bucuria.

Astazi mi am petrecutu timpulu numai cu calcule. Calcularea e una din celle mai neplacute occupationi pentru mine. Candu calculezu si nameru la baii, capu-mi remane disertu, éra anima séca, si-nu sciu de ce grea.

In 17. Decembre.

Lauda lui Dzeu mi am platitu tóte detoriele afara de una singura. In cinci locuri diferite dede siépte punti si unspre-zece sellini; mi remane in consecintia capitalu curatu doi punti si nóue sellini.

*) Ne potemu imagina ce traiu bunu potea sa aiba miserulu Vicariu cu ambe fiiele selle pre langa o lefistóra de 40 de galbeni pre annu; caci unu puudu sterlin face doi galbeni, apoi Anglia e tierri-sióra cunoscuta pentru pretiulu productelor de mancare.

Cu aceasta summa am sa tiu siésse lui de zile. Dóme ajuta-mi!

Am vezutu la vestinariulu (croitoriu) Kotbei nisce pantaloni negri; mi-su de lipsa neapperata, dara cauta sa-i lassu necumperati. Sunt purtati, dara din altele bunisiori si cu pretiu micu. Insa Genni n'are rochia de locu. Me dóre anima, candu vezu misera copilla prin frigu cu rochia de vara? Insa ce sa facu! Polli are rochia noua. Soru-sa a carpit-o din cea vechia a sa, cu arte nespusa.

De astazi inainte me vezu constrinsu a me lassa si de gazetta ce aveam in communitate cu tessatoriulu Westborn. Mi pare forte ren. Aici in Krakelade nu mai póte afla omulu nimica, ce se intimpla in lumea mare. Ducele de Cumberland castiga o priasore de cinci mii de pundzi sterlini in contra Ducelui de Grawford la cursulu cailoru in Newmarket. Lucru de mirare! cumu se adevéza chiaru dupa littera vorbele scripturei, unde zice: „Cellui ce are, da-se-va lui,“ si aici potemu adange: „Cellu ce are pucinu, lua-se-va si acést-a de la dinsulu.“ Eu, miserulu de mine cauta sa mai perzu cinci pundzi din modicula meu salariu.

Fi, Toms! éra incepi a murmura! si de ce? Nu cumu-va pentru gazetta, ca nu poti sa mai iei parte la dinsa? — Rusinéza-te, zeu! Nu o sa afli de la altii, déca generariulu Paoli va conserva libertatea Corsicei, sau nu? Francii tramisera, in adevéru ajutoriu genuesiloru; Insa Paoli are dóuezeci de mii de militari, totu usulu si unulu.

In 18. Decembre.

Ah, miserii de noi, ce ferici suntemu! Genni cumpera pre mai nimica bunetate de rochia de la telaréssa Barde. Copillele siedu amendóue de o descosu, ca sa o refaca pre talia ei. La cumperatura, ce e dreptu, Genni se precepe mai bine, ca mine. Blandetia si dulcétia angerica, ce i se citescu pre facia, immóia animile chiaru de pétra, candu se róga. Tóta casa e plina de bucuria. Genni nu vrea sa se imbrace cu rochia cea noua pina la annulu nou. Polli taia la mii de glosse si faco la profetii asupra visului seu si asupra rochiei, si ne desfátéza cu limbutia sa cátu e ziua. Me prinzu ca beulu de la Algeri n'a simtitu atata bucuria recepindu pretiósele daruri alle Venetianiloru: dóue anelle de diamantu, dóue orologie cu brillianti, pistólele ferecate cu auru, tapetele, siabracele, si preste totu dóuezeci de mii de zechini in bani.

Genni zice, ca plata rochiei avemu sa o economisamu asupra stomachului. Bine. Pina la annulu nou nu mai mancamu carne.

Tiessatoriulu Westborn e unu omu nobil. Eri ducandu-me la dinsulu ii spusei, ca léfa cea mica, si ne sicurántia postului chiaru me strimtoréza intr'atata, catu nu mai potiu tiné parte cu dinsulu la gazetta. Ellu-mi luà mana si zisse: Eh bine, Domnule Vicáriu, o voiu tiné eu singuru, si Domnia-ta totu o vei citi cu mine.

Pentru ce sa despereze cine-va? In lume sunt mai multi ómeni buni, de catu ar crede cine-va, si acestia mai multu in classa miseriloru, de catu in a celloru avuti.

In acea-asi zi séra.

Panariulu e omu fara omenia. Nu-i sunt nimica detoriu, si blestematulu s'appuca sa certe pre misera Polli, candu se dusse sa iée pane, si o afla mica de totu, nedospita si arsa. Tóta lumea se opprise pre drumu ca sa auza. In fine o facu sa intelléga, ca nu ne mai da pane in credetu; mai bine sa ni o luamu din alta parte. Ce reu-mi parú de misera copilla. Lassu ca azi numai de consolarea ei ne tinuramu.

Me miru cumu potu afla Krakeladenii tóte nuvelle. Tóta lumea vorbesce, ca Rectoriuulu Spart va sa puia altu vicariu in loculu meu. Oh, asta mi ar fi mórtea!

Crezu ca si macellariulu a aflatu despre acést-a. Am simtitu eu bine, ca socia sa nu veni de flori de meru sa mi se planga de asprimea timpuriloru, si sa-mi arrunce intre altele, ca le ar fi preste putintia a mai da carne in credetu. Ce e dreptu macellaréssa fu pré omenósa, si pareca ca nu ne póte protestá de ajunsu despre iubirea si stima sa catra noi. Ne svatui pre langa altele, ca sa ne ducemu la Kolswood, sa luamu carne de la dinsulu, pentru ca e ellu mai avutu si póte astepta plata. Pentru ce era sa mai spuii bunei femei, ce ne facusse acellu usurariu in annulu trecut. Ne calculasse la totu pundulu de carne unu penny (9 parale) mai multu ca altora: apoi vezindu ca cu injuraturi si blesteme nu face nimica, si nepotíndu nega adausulu incarcatu, nu-i fu rusine a marturtsi, ca banii lui trebue sa-i adduca interesse, si ne arreta usia.

Pene astazi capitallulu mi e de doue-zeci si

unulu de sellini si trei pences. Ce sa ne facemu, ca nimini nu ne mai da nimica in credetu? Dara déca Rectoriulu Snart va lua altu vicariu! — Atunci remaiu cu miserele copille pe drumu. —

Eh bine, Dzeu e si pre drumu!

In 19. Decembre diminétia.

Me desceptai fórte de diminétia si cugetai la cea-a ce asiú puté face in positionea mea cea trista. Mi adussei aminte de verulu Sitting din Cambridge, omu fórte avutu; dar', zeu, n'am uitatu ca veri au numai cei cu stare; miserii si perdu si affinii (rudele).

Candu s'ar intimpla sa me facu episcopu, dupa visulu ei Polli, la annulu nou Anglia jumetate mi ar fi cumnata (ruda).

Ca posta de astazi adressai urmatória scrisóre Reverendissimului Doctoru Snart:

„Ti scriu cu anima plina de fiori. Tóta lumea vorbesce ca Reverentia Ta vei sa numesci altu Vicariu in locul meu. Nu sciu déca aceste vorbe au fundamentu, sau déca se casionara numai prin descoperirea ce facui unoru persóne despre convorbirea ce avussemu cu Reverentia Ta.

Ministeriulu ce mi fu incredintiatu de Reverentia Ta, l'implinii cu fidelitate esemplaria si cu totu zelulu. Cuventulu lui Dzeu lu predicai cu cea mai mare chiaritate si curatia, uici o accusatiune nu se redica asupra mea, si chiaru judecele dintru-mi nu me mustra catu de pucinu. Cerussem cu umilintia unu adaussu usiurellu la modiculu meu onorariu. Reverentia Ta mi vorbisi de impucinare, cu tóte ca abia mi e de ajunsu ca sa ne tinemu viétia dintr'o zi in alta. O, de te ai indura sa decizi o data asupra sórtii melle.

Suptu reposatulu intru fericire predecessoriulu Reverentiei telle, servii siéssse-spre-zece anni, si suptu R. T. unulu si jumetate. Acumu sunt in etate de cincizeci de anni; perulu incede a mi se albi. Connoscuti, binevoitori, sperantia pentru altu postu n'am nici de cumu; assemine mi lipsescu si connoscintie, cu cari sa mi potiu castiga panea in altu modu. Viétia mea si a familiei melle attirna singuru de la Reverentia Ta. Ne lassi in miseria — ce vomu sa devenimu? Alta sperantia n'avemu de catu sa ne cersimu panea.

Fieele melle cu catu se facu mai mari cu atata mi casiona mai mari spese, mecar ca economia ne e esemplaria. Cea mai marisióra servesce cellei mai júni de mama, si pórtá cura de econo-

mia domestica, caci serva nu ne da mana si tinemu. Genni e serva, bucataréssa, spellatoréssa cusatoréssa si chiaru pantoforéssa, precumu si eu sunt lemnariu, muratoriu (zidariu), caminariu, gradinariu si argatu in casa mea.

Misericordia dzeéscá ne a umbritu pina acumu. Nimini din noi nu fu morbosu (bolnavu), caci cu ce amu fi cumperatu medicamentele neccssarie? Krakelade e unu turgusioru de nimica. Fieele melle cauta in desiertu de lucru. Elle aru spella, aru cósse, aru carpi altora; insa rare ori potu capeta. Aici la térra fia cine si face trebuintiele singuru. Toti sunt miseri, nimini avutu.

Sórtéa mi ar fi amara déca asiú puté trece annulu cu dóue-zeci de pundzi sterlini; dara, vai! cu catu mai amaru fiindu constrinsu a cere sa me tiu numai cu cincisprezece. Speru insa in indurarea R. T. si in misericordia lui Dzeu, si te rogu sa me usiurezi incaí de grigea cea mare.

Dupa ce scrissei asta epistola o dedei la Polli ca sa o duca la posta, si pina se întórse copilla me arruncai in genuchi si rogai pre Dumnezeu ferbinte, ca sa i dea finitu bunu. In data dupa rogatione spiritulu mi se lamuri si mi se allina. Ah, o vorba la Dzeu e totu dé-una o vorba de la Dzeu! Essii din camarutia-mi cu atata mai usiurelu, cu catu intrassem mai ingrauiatu in dinsa.

Genni siedea dinaintea ferestrei si cossea. Vezindu-i repausulu, fericirea si gratiele ai fi cugetatu ca e unu angeru. Facia ei stralúcia ca o lumina. O pallida raza soréscá pertundea pre ferestrutia si strafigurá tóta camera. Mie mi se parea ca sunt intr'unu paradisu, in ceru; siezui la pulpitu si-mi scrissei predica „despre bucuriele miseritatiei“.

La biserica predicai mie insumi, catu si altor'a. Si de si nu essi cine-va indreptatu din templu, eu de buna séma profitai destullu. Nu sciu déca cine-va afla consolatione in vorbele melle, dar' eu fara indointia me consolezu. Unu preotu e ca si unu medicu. Ellu connósce poterea medicamenteloru selle, insa nu totu dé-una si lucrarea loru asupra naturei tutoru sufferintieloru.

(Ba spma.)

М И Х Ъ Л.

О тръсъръ дин ресвелъ лъі
Стефан чел Маре

къ

Матеїѣ Корвин Рецеле Българіеі.

Драмъ ориѣиналъ дн треі Акте, композъ де Днъл
Николаѣ Істрате. Ан. 1850. Дн Іаші. *)

ОСЖНДА.

Персоанеле Актълзі днтъѣѣ:

Шолтзъл. XII Пъргарі. Глгорча. Міхъл. Вік-
торіеа. Фіка лъі Глгорча. Теліа, Конфідента
Вікторіеі. Стрежері. Бърғыі Фемеі. Пръчї.
Солдацї, Бърғыі.

(Сценеле актълзі днтъѣѣ се петрек дн сала трівъ-
палълзі дин търъла Баѣа ла 14. Декетврие 1467.
Деасъпра днтъръреі ісгнїїіле дърїї, жълдъл Шол-
тзълзі де Баѣа де ла каре, дидреанта мї стълга,
скавлїле Пъргарїлор формезъ зп семї-черк. Дн
фаца сденїї портретъла лъі Стефан чел Маре.)

А К Т Ъ Л І.

С ч е н а І.

ШОЛТЗЪЛ. XII ПЪРГАРІ, СТРЕЖЕРІ.

Днтъѣѣ Пъргарїз.

Акѣта търъла Баѣа се аолъ фъръ арме
Дескїсѣ ла тодї връжташїї, лїнсїтѣ де апъраре,
Къчї шї аркашїї поштрї ла тавъръ с'аѣ дсѣ
Кїемацї къ Пъркълавъла не ал Свечеѣ шесѣ.

*) Ачеастъ драмъ о ва ждїка верче чїтїгорїѣ
де зп он пълъкът націонал; еа кзпрїнде фръмбсе
тръсърї дин карактеръла ромънїлор. — Персоанеле,
дндъсе дн акціѣне дшї пьстрезъ пълъ ла фї-
пеле акціѣнеі дшїръкателе лор карактере. Де-
скрїпціѣнїле атът локале кът шї але фортетъдїнеі
спїрїтълзі домнїторїз не тїмпал лъі Стефан чел
Маре сьнт сїнгъре дн старе а їнърсеа мълдїзмїре
дн їнїта чїтїгорїлзі, — чеаа че не шї дндемпъ а о
фаче пълїкълзі кзпоскътъ. — Пентрз д'а ждїка маї
вїне чеаа че се дїне де алецереа ероълзі ак-
ціѣнеі шї де актъл історїкъл ал еї, сеаѣ свѣтъла
сченеі, днтъртъшїт дн зрѣтъреле шї превъжн-
тареа аякторелзі :

„Еѣ ам вецъїт, шї ам дорїт сѣ фїѣ
фолосїторїз ла чеї че аѣ сѣ вїедъеаскъ.

Duclos.

Слзп къ есте дндатїнатъ регълъ де а се пълне
ла днчепътъла кърдїї зп фелїѣ де прокъвънтаре,
дн каре авторъла, къ претекстъла днтродъчереі ла
матерїеа че трътвезъ, аре оказіе не песїмціте, а
агїнѣе шї деспре сїне дозе треі кзвїнте де реко-
мандацие. Есешпеле дн ачеаста пз не лїнсек.

Ш О Л Т З Ъ Л.

Апродъла че венїръ трїмїсѣ де ла Свечеаа
С'адъне шї пълешїї ла тавърла чеа маре
Де хатманъла де Шъндре анъте їсърчїнатѣ,
Аѣ сїзсѣ къ ла Домїе штїїндъ аѣ ацїзсѣ
Къ Романъла чепъшъ, чепъшъ есте-акѣта,
Шї Рецеле къ Бърғыі пзргъндѣ дин сатеїсате
Шї фїерѣ, шї фокѣ шї прадъ, Свечеаа о дїнтескъ.

Алдоїле Пъргарїѣ.

Дар мїе мї се паре къ Рецеле Българ
Ел тот п'а сѣ кзтезе аша къ пенъсаре
Сѣ теаргъ днпїнте де-а дрептъла ла Свечеаа,
Ка сѣ вълнезе лезл кзрат кїар дн кзлкъшїї :
Къчї штїе фоарте вїне къ Стефан есте лей.

Дин непорочїре еѣ пз м'аш пзтеа рекоманда
де кжт доаръ къ їгнорантїзмъла теѣ; фїїнд къ п'ам
днвадат нїмїкъл дн тоатъ пзтереа кзвжнтълзі;
нїчї кїар вре зпа дин мълтеле граматїчї але лїм-
веї теле, шї нїчї м'аѣ ертаѣ пълъ акѣт мїзлоачеле
макар де а воеажка зп пас афаръ дин пълъжртъл патал.

Дакъ пз кзпоскъ нїчї мзїка, нїчї манїера де а
фаче версърї, нїчї днсъмї кїар де а фаче прозъ,
есте преа фїрескъ сѣ фїѣ кзп сьнт : фъръ зпавъръ
де претенціе де астор. Скрїѣ де кжте орї пз ам
нїчїкъл алтъ де фъкът, шї пълїк скрїереле теле,
реде кзп се днтъмпалъ, поате дїнадїнс ка сѣ стръ-
лечеаскъ шї маї мълт скрїерїле челе вїне але алтора.
Кжт се агїнѣе де драма де фацъ, еѣ ам ажътат
фоарте пздїї де ла мїне, пентрз къ свѣтъла дн-
тред л'ам кзлес дин зрїче, къртъ каре мълт маѣ
днлеснїт шї артїкълъла деспре Баѣа, пълїкат дн
Алманакъла, де D. Когълнїчанъ.

Ам азъїт о крїтїкъл десгъла де резонавїлъ дн
фелїѣ еї; къ актъл дин зрїтъ ар фї маї рече де
кжт чел дин мїзлок; днсе пентрз къ пз авем днкъ
їсторїе дн каре трекътъл сѣ фїе дн детаїл кзпрїнс,
шї пентрз къ зрїчеле дзпъ каре ам десът свѣтъла
се пот маї зшор рѣтъчї де кжт ирекъм ле-ам а-
дзнат, де ачеаа те-ам пропъс сѣ ретъп кжт се
ва пзтеа маї кредїчос шї маї апръане де фантъ.
Къ днкредере, къ де пз воїѣ їсвѣтї а скоате о
драмъ дзпъ регълїле претенсе де дзхърїе тарї,
чел пздїї ва фї о скїдъ, каре, авънд одагъ тоатъ
матерїеа адзпатъ ла зп лок, ва днлеснї поате
кжнд-ва не зп талант прївїлеціат де патъръ а аръта
о вькатъ класїкъл.

Ар фї трезвїт драма ачеаста сѣ аїбъ дн тїлз
пзтеле лъї Стефан, де време че ел аѣ фост ероъл
сченеі де ла Баѣа; даръ пентрз къ ам преа мълт
респект къртъ ачел маре варъат шї преа пздїїлъ
днкредере дн пена теа, търтърїсескъ къ пз м'ам
днкъшътат ал презента дн персоанъ; лас глорїеа
ачеаста челор че о мерїтъ, шї шъ мълдїшескъ дин
партемї а тръта не зпал дїнтре ветежїї сел.
Лїнска їсторїеі чере шї зрѣтърелеа реладїе

Дп тѣѣ Пѣргаріѣ.

Матіеші днсъ есте, депрінс съ вѣрваскъ;
Ші аре оасге тѣлтъ, де патрѣ орї маї тѣлтъ
Де кѣт а поастрѣ оасге.

Шолтѣзѣл.

Ел поате кѣтеза

Дп пѣтѣрѣл чел таре, дп командірі вѣгежі
Кѣ ва кѣпрінде дара ші сказнѣл Молдовеї,
Кѣ Петрѣ Арон еарьші ва фї пѣс дп Сѣчеава
Не тронѣл де Домніе, орї днсъші Берендел.

Дп тѣѣ Пѣргаріѣ.

Вежі Ънгѣрѣл пѣ вѣтѣ де кѣнд Стефан фѣкъ
Потон дп тот Ардеалѣл ші ѣдара Секѣеаскъ.

Алдоїле Пѣргаріѣ.

Ел пѣ вѣтѣ нїчі асѣзї кѣ аѣ пердѣт Кїліеа.

Дп тѣѣ Пѣргаріѣ.

Рѣзвѣлѣл де ла Шкееа дп доаре тѣлт маї тѣлт
Кѣнд аѣ пердѣт не Хроїот кѣ мѣлте зеуї де мїї
Ші фала кѣм кѣ есте ші прѣсте Реѣї ел Реѣе.

Шолтѣзѣл.

Дп доаре де че есте Ероѣ ші Стефан Водѣ;
Де че с'ажѣторѣе не фѣраѣї Трансїланї
Дп контра вѣнї Реѣе вѣтеаз кѣм есте ел.

Алдоїле Пѣргаріѣ.

Еѣ вѣред кѣ Ънгѣрїмеа де шїї фоарте вѣтеазъ;
Де ші ѣнтрече ла пѣтѣр де патрѣ орї не-аї поштрї,
Дар штіе чїнеї Стефан.

Шолтѣзѣл.

Ші фоарте вїне штіѣ

Кѣ Молдованѣл есте дп вѣтѣлї депрїнс,
Депрїнс а ста ла лѣнтѣ, депрїнс ка съ дпвїнгѣ.

Дп тѣѣ Пѣргаріѣ.

Сѣ зїче кѣм кѣ Рїга вѣр'о фандїе дп царѣ
Де тѣлді немѣлдімїді кѣреѣа кѣ ва аѣла,

пѣтрѣ атрївѣтеле зпор персоане че фїгѣреазѣ дп
драма теа. Драгош, дескѣлїкѣнд дп Молдова, аѣ
аѣлат кѣрѣмїте тѣрѣзїле прѣкѣм ші рѣпѣлїчеле:
Вранча, Дорна, Кѣмпнѣл-Азпг, Кодрѣл Те-
геч, ші ч. л. кѣте де зпѣл сеаѣ дої Паркалавї, де
ла карїї атѣрна армателе, пѣтереа езекеѣтївѣ, ші
кѣте де зп Шолтѣз кѣ XII Пѣргарї, де ла карїї
атѣрна жѣдеѣїле процеселор чївїле сеаѣ крїмїнале.
Драгош опрїнд не самѣ са дрептѣл де а пѣмї
Паркалавї, аѣ дпгѣдїт ка жѣдекѣторїї, адекъ
Шолтѣзѣл кѣ Пѣргарїѣ сѣ фїе, дѣпѣ датїна веке,
алешї тот де кѣтрѣ четѣенї, дпн мїзлѣкѣл лор.
Ачест мод се vede пѣстрат пѣлѣ ла зп тіпн ші
де кѣтрѣ сѣкчесорїї сеї, кѣчї се аѣлѣ дптре до-
кѣменте пѣтерѣоасе акте кѣ тѣлт маї поѣе а Шол-
тѣзїлор ші а Пѣргарїлор дпн дѣосевїтеле тѣрѣзї
але дѣрїї. **Н. Істратї.**

Прододї лѣї Стефан Водѣ, дар фоарте е ѣпѣлат
Кѣ аст фел де пѣрере.

Тодї Пѣргарїї.

Амар се рѣтѣчеште!

Шолтѣзѣл.

Де-ар фї дара Молдовеї тот аст фел кѣрѣмїтѣ,
Де-ар фї зрїмашї поштрї атѣт де фѣрїчїді,
Сѣ аїѣ тот ка Стефан пѣрїндї не тронѣл лор
Ші лас'аної стрѣїнїї сѣ креазѣ кѣт ле плаче,
Прододї шї фѣрѣ кѣцет кѣ вор аѣла дп царѣ.

Алдоїле Пѣргаріѣ.

Адѣнка вѣтрѣнедѣ, пѣтереа не-аѣ секат:
Акѣм дп кѣшпѣл лѣнтѣї ам фї пої де прїсос;
Дар тот тѣ траѣе дпкъ магнетѣл ла реѣвеле.

Тодї Пѣргарїї.

Ші пої сїмѣїм тот аст фел!

Шолтѣзѣл.

Сїмѣїре вѣстежїтѣ.

Кѣчї с'аѣ слѣїт вѣртѣтеа нї асѣзї дп реѣвел
Нѣ ам маї фї пѣтернїчї одатѣ кѣм ерат,
Сѣ дпфѣрѣнтѣм вѣрѣжмашїї кѣ вѣрѣлї тіперѣѣї,
Кѣрѣрї сѣ маї дескїдеѣт прїн сѣте ші прїн мїї.

Дп тѣѣ Пѣргаріѣ.

Акѣм ла кѣрѣнтѣѣе а фаче ѣдѣарѣ пої,
Алѣт не маї рѣмасе, де кѣт сѣ фїм пѣргарї.
Продѣсѣрї, не пѣдѣлѣдерї сеаѣ крїме дпгѣмплате,
Аїчї знде жѣдеѣлѣ де пої асѣзї атѣрнѣ,
Кѣ фадѣ пѣрїнтѣаскъ не тоате сѣ ѣдрѣнтѣм.
Ші чїне'мї поате сїзне департе ѣвїторїї
Кѣ не ва фї Молдова кѣндѣа деѣнеператѣ,
Дпкът сѣ дпдрѣзнеаскъ ачел че ва фї жѣде
Сѣ креазѣ шї сѣ зїѣв кѣ фалѣ дп велеаг
Кѣ фаче слѣжѣе дѣрїї?

Тодї Пѣргарїї.

Фѣреаскъ Дѣмнезеї!

Алдоїле Пѣргаріѣ.

Кѣнд асѣзїї кїар ачела че тоаре пѣтрѣ царѣ,
Шачела дпкъ стрїгѣ кѣ п'аѣ пѣтѣт сѣ факѣ
Атѣта пре кѣт сїмте кѣ есте ел даторїї;
Кѣчї тѣлтѣ фоарте, тѣлтѣ пої даторїе авем
Дп патрїеа не каре ші тошїї ші стрѣмошїї
Кѣ лѣнте ші кѣ сѣпѣе пѣтѣт'аѣ с'о пѣстрѣе.

Дп тѣѣ Пѣргаріѣ.

Де Матїеашї еѣ третѣр, ел аре тѣлді осташї,
Ші Ънгѣрѣл пѣї Леахѣл, нїчі апрїгѣл Тѣртѣр. (!)

Шолтѣзѣл.

Пѣргаре, сѣ дїї мїнте кѣ пѣлѣ кѣнд аї поштрї
Ші дара ші воерїї вор фї зпїді тот аст фел,
Молдова тот деазна ва рїде де вѣрѣжмашї
Ші лїверѣ ші тѣндрѣ, Молдава ва трѣї.

Алдоиле Пъргаріѣ.

Пе Матіеші се vede къ вр'ѣн пѣкат дѣ паште,
Къчї савіеа лѣ Стефан нѣ ште сѣ глѣтѣаскъ.

Шолтѣзѣл.

Кържнд Бѣгърѣл пѣрде шї фалѣ шї кѣраж.
Вор поменї Молдова ачеї че вор скѣпа
Де шоарте, де склѣвѣ, дѣтрѣцї прѣкѣт венірѣ.

Дѣнтѣѣл Пъргаріѣ.

Де п'ар визїга Баѣа дѣ терѣсѣ ла Съчеава
Къчї, фѣр' де апѣраре аїче пе-ар аѣла.

Алдоиле Пъргаріѣ.

О! Матіеашї дї мѣдрѣ шї шоарте-амбїдіос,
Ел нѣ се дѣжосенїте сѣ калче тѣргѣл пострѣ.

Бнїї Пъргарі.

Аша пе паре поѣ!

Алцї Пъргарі.

Аша кредет сѣ фїе!

Дѣнтѣѣл Пъргаріѣ.

Еѣ штїѣ къ Бѣгѣреанѣл дї лакот шї вїклеан,
Ел праѣт тот че vede, нѣ ласѣ нїчї котѣн,
Шї нѣ штїѣ дакъ Баѣа ва рѣтѣе ферїгѣ.

Алдоиле Пъргаріѣ.

Аскѣлѣне Шолтѣзе! авем асѣзї де лѣкрѣ
Ла трївѣнал аїче, ѣнде пе-ам адѣнат?

Шолтѣзѣл.

Авем пѣмаї лѣ Міхѣл осѣнда сѣї ростїт.

Алдоиле Пъргаріѣ.

Аша, дар Міхѣл треѣе дѣгѣї ка сѣ се принѣз
Шїп ѣртѣ трївѣналѣл осѣнда сѣї ростїаскъ.

Шолтѣзѣл.

Мѣсѣрїе, че асѣзї дѣ зїѣв ам лѣат,
Аз фост преа нїмерїге шї вреднїче де пої,
Къчї зїоаї авѣл дѣкъ шї Міхѣл се гѣсенїте
Дѣ ландѣрї ла'нїсоаре, мѣсѣрат де а са крїмѣ.

Бнїї Пъргарі.

С'аѣ принс аша дѣ гравѣ?

Алцї Пъргарі.

Пѣтѣтѣс'аѣ аѣла?

Шолтѣзѣл.

Де-аркашї поштрї аѣрї, ел нѣ пѣтеа сѣѣпа
Кѣнд кѣле дїн прѣжѣт шї лѣнчї, дѣмѣрѣвї шї кодрї,
Пе тоате кїар дѣнрїѣ ле дѣнѣнѣ де-арѣндѣл.

Дѣнтѣѣл Пъргаріѣ.

Дї трѣѣе осѣндѣ де проѣв дѣвелеагѣ,
Ка нѣ кѣтѣва шї алцї сѣ маї дѣчѣрче еар
Де а рѣнї копїле дїн каса пѣрїндаскъ.

Шолтѣзѣл.

Дї трѣѣе пѣдеансѣ къ кѣтезѣ ел дѣкъ
Сѣмѣдѣл сѣ рѣпѣаскъ пе трѣї дїнѣре аркашї,
Тѣрѣат сѣ се опѣе сѣшї скане прада са.

Алдоиле Пъргаріѣ.

Фїреск есте орї чїне сѣшї апере котоара,
Къчї фата е котоарѣ ла чел че-о рѣпѣште.

Шолтѣзѣл.

Дар нѣ зїта къ'н дѣарѣ, повоарѣ есте ел,
Кѣ нїчї кїар о їзѣвндѣ дѣ оасте п'аѣ фѣкѣт,
Шї къ е крїмѣ тѣре зп нїме сѣ кѣтезе
Ла фїка лѣї Глїгорча, че кїар дїн тїнерѣде
Дѣ лѣнѣте прѣсте лѣнѣте; дѣ арѣмѣ-аѣ кѣрѣндїт.

Дѣнтѣѣл Пъргаріѣ.

Лѣпгѣ четатеа Алѣѣ, дѣ лѣпгѣ, дѣ рѣзѣл
Глїгорча, ел, пѣрдѣт'аѣ фїчїорїї сѣї де-одатѣ
Шї сїпѣра копїлѣ че асѣзї дї рѣмѣне,
Фїрѣште къ нѣ поате с'о 'н кѣрче къ зп от
Нетрѣвнїк пѣнѣтрѣ дѣарѣ, шї лѣнѣш шї мїшѣл.

Алдоиле Пъргаріѣ.

Дар отѣл, че'нѣтр'олѣпѣтѣ пе трѣї аркашї рѣпѣште,
Аркашї де аї лѣї Стефан, алѣнї тот знѣ, знѣ,
Dedadї, депрїшї кѣ лѣнѣта, шї вравї ка нїште лѣї,
Нѣ поате нїчї одатѣ сѣ фїе зп мїшѣл.

Дѣнтѣѣл Пъргаріѣ.

Шї кѣт с'ар нѣмї отѣл че'л везї пѣнѣтр'о фѣтеїе
Кѣ фаче че нѣ фаче, одатѣ пѣнѣтрѣ дѣарѣ?

Алдоиле Пъргаріѣ.

Воїнїкѣл че аманѣта ш'о апѣрѣ 'нѣрѣзѣнѣц
Сѣ штїї къ мѣрїтеазѣв вїтеаз а се нѣмї;
Къчї есте ел дѣ старе сѣ апере шї дѣара.
Де кѣте орї аї поштрї, пѣдїнї, нѣдїнї ла нѣмѣтр
Армате нѣмѣроасе зїор аѣ вїрїт,
Кѣнд еле кѣтезарѣ ла пѣнѣчї шї ла фѣтеї,
Ла каспїчїле ветре с'адѣк'амѣнїнѣгаре.

(Бн стрѣжарїѣ.)

Стрѣжарїѣл.

Вѣстѣск къ Пъркѣлаѣѣл ч'аѣ фост маї дѣнїпѣте
Сѣ їнѣре ел воѣште.

Бнїї Пъргарі. Глїгорча. Шолтѣзѣл.
Се аѣлѣ ашѣнтѣат. (Стрѣжѣрїѣл есѣ.)

Алдоиле Пъргаріѣ.

С'аѣ принс шї пе копїлѣ къ рѣнїторїѣл еї?

Шолтѣзѣл.

Еа пѣдїѣ де кїндѣ акѣт ла мїѣе-акѣсѣ.
Ертаре пѣнѣтрѣ дѣнѣса се сѣрѣвїт аї чере
Де ла ал еї пѣрїнѣте.

Пъргаріѣ.

С'о ерте пѣгрѣшїт.

(Ва зрѣма.)

ДОРЪЛ ЦЕРЕИ.

Се азъ'н патъръ о мистикъ бръ
 Кънд черъл кз азр ші фок се колоръ;
 Кънд зюа кз поаптеа плькът се джжъ;
 Кънд линеа сьсърї с'азд ла фьптълъ;
 Кънд аеръл дълче е плин де шіроасе;
 Кънд аре копїла гъндїрї амороасе;
 Кънд сілфї се жоакъ п'о разъ де лъпъ;
 Кънд сакре кончергърї департе рьсепъ: —
 Атзпчї ла чеа оръ еѣ, плин де 'отрїстаре,
 Сїмѹ ініма 'н пентъ'мї къ вате маї таре;
 Ка поте конфэсе де мїї шї мїї ліре,
 Дн мїнтеа'мї с'адъсз атзпчї сьвенїре;
 Пе черъл албастръ атзпчї се десїпъ
 Мълт скътна теа цѣръ, фантастъ дївїпъ,
 Де мъндї корънатъ, джчїнсъ де ржрї,
 Ка нїмфелѣ антїче кѣ азъреме вжжрї.
 Дмї плаче спре джнса съ свор кѣ а теа мїнте;
 Съ въз скътна'мї мзтъ шї въз'мї пърїпте.
 Спре еї ал теѣ сьфлет тереѣ съ 'ндрептеазъ:
 Д'о лъпгъ лїнсїре амар сьцереа зъ.
 К' а коло, шї аїчеа е сеара сенїпъ,
 Ш' аїчеа патъра д'армонїї е плїпъ;
 Дар нз штїѣ че есте къ 'н сьфлетъ'мї трече
 Адез о сьдѣатъ тьюасъ шї рече;
 Адез кънд е поаптеа тькътъ, аджкъ,
 Еѣ върс калде лакръмї шї зюа пльпг джкъ.
 Шї ваї! п'ам пе нїмїні че вреа а ле стерѹе,
 Къчї нъмаї о мзтъ дъререа 'нделеѹе,
 Еа сїпгъръ штїе дълчї ворѹе чѣ алїпъ
 О ініпъ трїстъ, зп пентъ че сьспїпъ.

Амар де ачела че цѣра іші ласъ,
 Че терѹе департе д'а татъ-сьѣ касъ!
 Че веде кзт фзтъл ла алцїї се 'налцъ,
 Че лїмвї ш'овїчеїсрї стрейне дївацъ!
 Че сїпгър де жъне дн лзте се дъче,
 Че зїтъ кжт пьїнеа дїн царъ е дълче,
 Шї кжт е маї дълче а църїї кьтаре,
 Ън фрате, о соръ, — а лор сьржтаре!
 Амар пентръ джсъл, къчї лакръмї 'л аштеантъ
 Дїн вісъл зїгърїї кънд ваї! се дештеантъ!

Дъчедї-мъ ізте, дъчедї-мъ 'н царъ;
 Къчї пьїнеа стрейпъ дмї есте амаръ;
 Къчї сїмѹ дн аст аер чева че м' апасъ,

Ш' зп дор е дн пентъ'мї че пачеа нз'мї ласъ.
 Ох! аеръл църїї! ел сїпгър дъ вїацъ;
 Къчї плин е де фертек шї плин де дълчеацъ!
 Дъчедї-мъ ізте съ въз джн' о датъ
 А Олтълї валърї шї Дъспъреа латъ,
 Дъсбрава кз пьсърї, къмпїа чеа верде,
 Карпатъл кз фрзптеа 'ї че 'н черврї се перде,
 Съ въз ал теѣ леагн шї ватра стръвзпъ:
 Аколо е вїаца пльнътъ шї възъ.

Парїс 1852.

Г. Кредеанъ.

КЪЛЪТОРЪЛ ШІ СЪФЛЕТЪЛ.

Кълъторъл пондеї дн а еї тьчере
 Трече шї реварсъ кьнтърї де дърере
 Прїптре стжпчї дндреантъ пасъ'ї тремържнд,
 Шї дїн авърї лъпа дї сьржде влжнд.
 Дар кънд сгеаоа пондеї дъпъ мзндѹ с'аскънде
 О 'отрїстаре аджкъ сьфлетъ'ї пьтърнде
 Шї къжнд дн врѣтъ стъ кьцетътор....
 Ваї! прїп днтъперек че ва фаче ор?...
 Држтъл нз се веде; поаптеа е аджкъ;
 Коло есте ржъл, дїпколо о стжпкъ.
 Длсъ тот д'одатъ азъреме зорї
 Нар сьржзътоаре дїн коло де порї,
 Зюа ресїжндеште зпвреме зюоаре;
 Флзтърїї се жоакъ п'о разъ де соаре;
 Флорїе сзаве кз паръвтъл лор
 Фаче де сьржде трїстъл кълътор;
 Пасърїле кьнтъ, азра адїе
 Шї сперапца віне ка о възкърїе.
 Астфел ал теѣ сьфлет нз те днтрїста
 Кънд ачеастъ вїацъ се ва прекърта;
 Дїн коло де поапте е зюа азрїтъ,
 Дїн коло де гроапъ вїаца песфжршїтъ.

D. B.

КЪНТЕКЪ.

Валърї де азр. тьргърїтаре,
 Пърпъръ, роze шї діамант
 Дїн каръл зїдеї де амарант
 Реварсъ Февъс фъръ 'нчетаре.

Соареле дълче шї лжїнос
 Дн тот д'азна ва съ 'нклъзеаскъ,
 Шї къмпзла верде о съ 'флореаскъ,
 Шї о съ фїе черъл фрзмос.

Іар еѣ ка фрзпа че 'нглъвенеште,
 Дїн зї днтр'алта фрзптеа джклїн,
 Шї ал теѣ сьфлет рече, стрейн,
 Ваї! нз маї сїмте, нз маї ізвеште! D. B.